

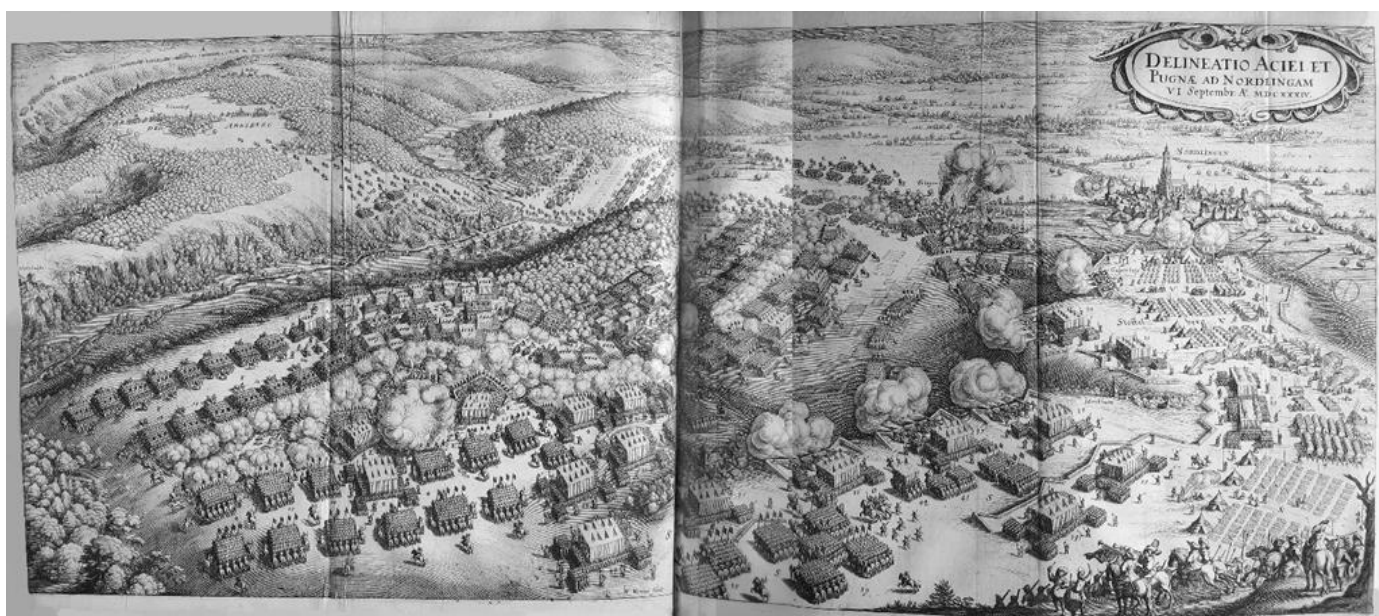
WORKSHOP

Válečné události 17.–19. století z interdisciplinární perspektivy

Pátek 29. září 2017

Místo: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy

U Kříže 8, Praha 5 – Jinonice, přízemí místnost č. 1036

PROGRAM WORKSHOPU

ANOTACE PŘÍSPĚVKŮ

Konference je výstupem projektu „Proměněná země: interdisciplinární výzkum vlivu třicetileté války na venkovskou krajinu Čech“, Grantová agentura České republiky, panel P405, r. č. 15-03380S

PROGRAM WORKSHOPU

9:00 – 10:00 Prezence účastníků

10:00 Úvodní slovo, zahájení workshopu

10:00 – 11:30 1. BLOK: Archeologie třicetileté války

1. *Kateřina Blažková – Zdeněk Šámal – Pavel Hrnčířík – Jan Čibera*: Průzkumy bojiště u Rakovníka z roku 1620
 2. *Pavel Hrnčířík*: Dělostřelectvo v bojích u Rozvadova
 3. *Jiří Crkal – Milan Sýkora*: Šance nad Přísečnicí ve světle archeologického výzkumu
 4. *Václav Matoušek*: Skalní pevnost generála Wrangela na bojišti u Třebele z roku 1647
-

11:30 – 12:30 Přestávka na oběd

12:30 – 13:40 2. BLOK: Polní tábory a opevnění ve světle mezioborového studia

5. *Martin Krůl*: Problematika každodenního života v pevnosti Velká šance ve světle pramenů rozdílné povahy
 6. *Monika Konrádová*: Archeologie novověkých vojenských ležení, táborů a polních opevnění v jižních Čechách
 7. *Klára Andresová*: Obraz raně novověkých vojenských táborů na stranách dobových vojenských příruček
-

13:40 – 13:50 Přestávka na občerstvení

13:50 – 15:15 3. BLOK: Archeologie vojenství 18. – 19. století

8. *Lukáš Procházka*: Archeologie polních opevnění ze sedmileté války v Broumovském výběžku
 9. *Pavel Drnovský – Petr Hejhal*: Archeologie polních opevnění z války o bavorské dědictví v severovýchodních Čechách
 10. *Matouš Holas*: Archeologie prusko-rakouské války z roku 1866
 11. *Ladislav Rytíř – Eva Schimerová*: Výzkum zaniklé barokní lunety v trase budované dálnice D11
-

15:15 (...?) Ukončení workshopu, závěrečná diskuze

Klára Andresová: Obraz raně novověkých vojenských táborů na stranách dobových vojenských příruček

klara.andresova@email.cz

Příspěvek se zaměří na vojenské tábory křesťanských armád v letech 1550–1650 optikou vojenských příruček, které byly v dané době vytištěny ve střední Evropě. V textu budou charakterizovány dobové vojenské příručky, přičemž hlavní důraz bude kladen na ty, které obsahovaly mj. kapitoly zaměřené na vojenské tábory, či se táborům věnovaly jako svému hlavnímu tématu. Na knihovědnou část příspěvku naváže charakteristika ideálních táborů, které jsou popisovány ve zkoumaných knihách, a jejich komparace.

Kateřina Blažková – Zdeněk Šámal – Pavel Hrnčířík – Jan Čibera: Průzkumy bojiště u Rakovníka z roku 1620

archeolog@muzeumtgm.cz; zsamal@centrum.cz; hrnpa@yahoo.com; cap.cj@seznam.cz

S novodobým studiem rakovnické bitvy, která probíhala od 27. října do 6. listopadu 1620, započalo Muzeum T. G. M. Rakovník v roce 2010. Terénní metoda nedestruktivního povrchového a vizuálního průzkumu byla doplněna průzkumem s detektory kovů, leteckou prospekci, archivním bádáním a studiem ikonografických pramenů. Dochované pozůstatky polních opevnění byly geodeticky zaměřeny a byly vytvořeny jejich digitální modely a vizualizace možných postavení vojsk v jednotlivých fázích vojenského konfliktu. V roce 2015 bylo digitální zpracování objektů doplněno o vyhodnocení na lidarových snímcích.

Jiří Crkal – Milan Sýkora: Šance nad Přísečnicí ve světle archeologického výzkumu

jiri.crkal@seznam.cz; sykora277@gmail.com

Příspěvek seznámí posluchače s historickými a archeologickými prameny k drobné pevnůstce nad dnes již zatopenou Přísečnicí (okr. Chomutov). Šance byly poprvé zmíněny v r. 1639, další zmínky pak následují v l. 1643 a 1644, kdy bylo z rozkazu místodržícího a hejtmanů zesilováno opevnění. V závěru r. 1644 bylo opevnění dobyto a poničeno švédským vojskem. V l. 2015–16 byly šance zkoumány detektorovým a archeologickým průzkumem, při němž bylo nalezeno velké množství nálezů, které nejenom vypovídají o podobě opevnění, ale i o závěrečných událostech jeho života.

Pavel Drnovský – Petr Hejhal: Archeologie polních opevnění z války o bavorské dědictví v severovýchodních Čechách

pavel.drnovsky@uhk.cz; petr.hejhal.2@uhk.cz

V souvislosti s válkou o bavorské dědictví v letech 1778–1779 byla v severovýchodních Čechách vybudována soustava polních opevnění. V literatuře je nazývána Lacyho opevňovací systém (podle svého duchovního otce, polního maršála Franze Moritze Lacyho), případně Labská čára (podle vodního toku, na který byla převážná část opevnění vázána). Příspěvek bude prezentovat aktuální stav výzkumu těchto památek, který v sobě zahrnuje jejich identifikaci v terénu, geodetické zaměření, nedestruktivní průzkum i archeologické výzkumy.

Matouš Holas: Archeologie prusko-rakouské války z roku 1866

holasmatous@seznam.cz

Souhrnné představení možností zkoumání válečného konfliktu z roku 1866 z území východních Čech na základě uskutečněných destruktivních i nedestruktivních archeologických výzkumů. Archeologie války 1866 nám dnes přibližuje mnohé skutečnosti, které jsou často písemnými prameny opomíjeny a stává se tak zcela novou vědní disciplínou zabývající se jedním z největších válečných střetů na území České republiky.

Pavel Hrnčířík: Dělostřelectvo v bojích u Rozvadova 1621

hrnpa@yahoo.com

Tématem příspěvku je prezentace výsledků zjištěných při zpracování a vyhodnocení souboru nálezů kovových projektilů do palných zbraní dělostřeleckého typu v prostoru bojiště u Rozvadova z roku 1621. Díky tomuto relativně rozsáhlému a typově pestrému souboru bylo možné podstatnou měrou ověřit, upřesnit a rozšířit dosavadní poznatky o dělostřelectvu z počáteční fáze třicetileté války.

Monika Konrádová: Archeologie novověkých vojenských ležení, táborů a polních opevnění v jižních Čechách

monicta@seznam.cz

Předkládaný příspěvek shrne stav archeologického výzkumu novověkých vojenských ležení, táborů a polních opevnění v jižních Čechách. Poměrně velká část bude věnována rozboru obléhání Českých Budějovic v roce 1619 na základě krajinného panoramatu v komparaci s mapovými podklady, kartografickými prameny a terénním ověřením. Druhá část se zaměří na nově objevená polní opevnění na Lhenicku a jejich interpretaci.

Martin Krůl: Problematika každodenního života v pevnosti Velká šance u Jablunkova ve světle pramenů rozdílné povahy

martin.krul@muzeumct.cz

Studium raně novověkých opevnění s sebou nese řadu obtíží. Na příkladu pevnosti Velká šance u Jablunkova, která se v průběhu doby proměnila z polního opevnění na skutečný fort, což se odrazilo na četnosti pramenného materiálu, lze poukázat na nutnost kombinace co nejširšího spektra pramenů. Na několika vybraných příkladech dokumentujících zejména každodenní život v opevnění budou představeny příklady, kdy může dojít, díky nevyužití všech dostupných pramenů, k neúplné či mylné interpretaci a závěrům.

Václav Matoušek: Skalní pevnost generála Wrangela na bojišti u Třebele z roku 1647

matousek@fhs.cuni.cz

V letech 2014 a 2016-17 byla na bojišti Třebele z roku 1647 v západních Čechách zkoumána skalní pevnost švédské armády. Kruhová pevnost o průměru 23 byla vybudována na skalnatém vrcholu Hrotek u obce Řešánov. Podle rytiny bojiště publikované v 6. svazku *Theatra Europaea* se na Hrotku nacházel štáb švédského generála Wrangela a stanoviště blíže neurčeného počtu půlkartounů. Pevnost byla vybudována v prostoru bývalého lomu na vulkanit.

Lukáš Procházka: Archeologie polních opevnění ze sedmileté války v Broumovském výběžku

proclu555@seznam.cz

Cílem příspěvku je představení dílčích výsledků diplomové práce, zaměřené na průzkum reliktních polních opevnění, jejich zachování v terénu, metody jejich vyhledávání a zkoumání. Bude poukázáno na jednotlivé typy opevnění, jejich umístění v krajině a další sledované parametry. Objekty budou stručně zasazeny do historického kontextu, bude zmíněn jejich původní celkový počet a účel.
